
У журналі вміщено статті з питань давньої історії та археології від первіснообщинної доби до середньовіччя, публікації нових знахідок і результатів досліджень на території України, дискусійні, біографічні матеріали, хроніку.

Для археологів, істориків, краєзнавців, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

В журнале помещены статьи по вопросам древней истории и археологии от первобытности до средневековья, публикации новых находок и результатов исследований на территории Украины, дискуссионные, биографические материалы, хронику.

Для археологов, историков, краеведов, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

П. П. ТОЛОЧКО (головний редактор), С. Д. КРИЖИЦЬКИЙ (заступник головного редактора), В. Д. БАРАН, В. Ф. ГЕНІНГ, В. М. ЗУБАР (відповідальний секретар редакції), М. І. ГЛАДКИХ, В. І. КАДЄЄВ, С. В. СМІРНОВ, В. Н. СТАНКО, В. М. ЦИГИЛИК, О. П. МОЦЯ, І. Т. ЧЕРНЯКОВ, Р. В. ТЕРПИЛОВСЬКИЙ, Є. В. ЧЕРНЕНКО.

Адреса редакції

252025, Київ 25, вул. Володимирська, 3
Телефон 228-44-05

Здано до набору 09.11.89. Підп. до друку 05.03.90. Формат 70×108/16. Папір друк. № 1. Висок. друк. Ум. друк. арк. 14,0. Ум. фарбовідб. 14,5. Обл.-вид. арк. 15,89. Тираж 2480 прим. Зам. 41520. Ціна, 1 крб. 20 коп.

Київська друкарня № 1,
вул. Краківська, 5.

Друкується за постановою редакційної колегії журналу
Науковий редактор канд. істор. наук Б. М. МОЗОЛЕВСЬКИЙ
Редактор Т. Г. РУДНИЦЬКА
Художній редактор В. П. ЛИТВИНЕНКО
Технічний редактор А. Д. ГОЛІНА
Коректор Є. І. МІХНОВА

АРХЕОЛОГІЯ

1 1990

АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ
НАУНОВИЙ ЖУРНАЛ
заснований у березні 1989 р.

видається
щоквартально

Київ Наукова думка

З М І С Т

Статті

- 3** ЗАЛІЗНЯК Л. Л. Типи господарства та етнокультурні процеси у фінальному палеоліті та мезоліті
- 10** КЛОЧКО В. І. «Народи моря» та Північне Причорномор'я
- 18** БУНЯТЯН К. П., БЕССОНОВА С. С. Про етнічний процес на Європейській частині Боспору в скіфський час
- 27** ОЛЬХОВСЬКИЙ В. С. До етнічної історії давнього Криму
- 39** ЗУБАР В. М. З історії Херсонеса Таврійського другої половини IV — початку III ст. до н. е.
- 51** ТОЛОЧКО О. П. До питання про сакральні чинники становлення князівської влади на Русі у IX—X ст.

Публікації археологічних матеріалів

- 64** РАССАМАКІН Ю. Я. Енеолітичні поховання Північно-Західного Приазов'я
- 75** ГАВРИЛЮК Н. А., БОЛТРИК Ю. В. Скіфське поховання у довгому кургані біля с. Високе у Приазов'ї
- 83** ЗАЙЦЕВ Ю. П. До питання про грецьке населення Неаполя Скіфського
- 95** АРХІПОВА Є. І. Про сюжети рельєфів XI—XII ст. з Києво-Печерського монастиря
- 106** КУНИЦЬКИЙ В. А. Близькосхідні енкалпіони на території Південної Русі

Нові відкриття і знахідки

- 117** ЧЕРНЕНКО О. Є. Скіфський меч із фондів Чернігівського музею

- 118** МАЛЬОВАНИЙ О. М. Перша знахідка креслення піраміди
- 120** ШАПОВАЛОВ Г. І. Якір V—VII ст. з Дніпра біля острова Хортиця

Дискусії

- 122** МОЗОЛЕВСЬКИЙ Б. М. Кургани вищої скіфської знаті і проблема політичного устрою Скіфії

Пам'ять археології

- 139** БІБІКОВ С. М. Гліб Анатолійович Бонч-Осмоловський (1890—1943). До 100-річчя з дня народження
- 146** СМІРНОВ С. В. Г. А. Бонч-Осмоловський і сучасна археологія

Хроніка

- 154** ПАВЛЕНКО Ю. В. Створення радянської асоціації молодих істориків і секції археології та історії стародавніх суспільств
- 155** СУПРУНЕНКО О. Б. Археологічний семінар у Полтаві

СОДЕРЖАНИЕ

Статьи

ЗАЛИЗНЯК Л. Л. Типы хозяйства и этнокультурные процессы в финальном палеолите и мезолите	3
КЛОЧКО В. И. «Народы моря» и Северное Причерноморье	10
БУНЯТЯН Е. П., БЕССОНОВА С. С. Об этническом процессе на Европейской части Боспора в скифское время	18
ОЛЬХОВСКИЙ В. С. К этнической истории древнего Крыма	27
ЗУБАРЬ В. М. Из истории Херсонеса Таврического второй половины VI—начала III вв. до н. э.	39
ТОЛОЧКО А. П. К вопросу о сакральных факторах становления княжеской власти на Руси в IX—X в.	51

Публикации археологических материалов

РАССАМАКИН Ю. Я. Энеолитические погребения Северо-Западного Приазовья	64
ГАВРИЛЮК Н. А., БОЛТРИК Ю. В. Скифское погребение в длинном кургане у с. Высокое в Приазовье	75
ЗАЙЦЕВ Ю. П. К вопросу о греческом населении Неаполя Скифского	83
АРХИПОВА Е. И. О сюжетах рельефов XI—XII в. из Киево-Печерского монастыря	95
КУНИЦКИЙ В. А. Ближневосточные енкалпионы на территории Южной Руси	106

Новые открытия и находки

ЧЕРНЕНКО Е. Е. Скифский меч из фондов Черниговского музея	117
МАЛЕВАННЫЙ А. М. Первая находка чертежа пирамиды	118
ШАПОВАЛОВ Г. И. Якорь V—VII в. из Днепра возле острова Хортица	120

Дискуссии

МОЗОЛЕВСКИЙ Б. Н. Курганы высшей скифской знати и проблема политического устройства Скифии	122
--	-----

Память археологии

<u>БИБИКОВ С. Н.</u> Глеб Анатолиевич Бонч-Осмоловский (1890—1943). К 100-летию со дня рождения	139
СМИРНОВ С. В. Г. А. Бонч-Осмоловский и современная археология	146

Хроника

ПАВЛЕНКО Ю. В. Создание советской ассоциации молодых историков и секции археологии и истории древних обществ	154
СУПРУНЕНКО О. Б. Археологический семинар в Полтаве	155

ПАМ'ЯТКА АВТОРА

1. Рукопис, який подається до редакції українською мовою, повинен вміщувати:
 - а) машинописний текст у 2-х екземплярах, обсягом 1 друкований аркуш (24 стор. машинопису), включаючи анотацію, ілюстрації, список рисунків і резюме;
 - б) коротка анотація на працю вміщується на початку статті після заголовка перед текстом;
 - в) ілюстрації, вкладені до окремої папки чи пакету з цупкого паперу;
 - г) список рисунків;
 - д) резюме російською мовою;
 - ж) список скорочень;
 - з) анкетні дані автора.
2. Рукопис необхідно друкувати на білому папері, на якому не розпливається чорнило.
3. Всі сторінки рукопису повинні бути одного формату.
4. Рукопис (текст і посилання) друкуються через два інтервали; зліва, внизу та зверху лишається поле не менше 2,5 см, справа — 1 см; на кожній сторінці повинно бути не більше 28 ± 1 рядків, по 60 ± 62 знаки в кожному.
5. Всі географічні назви в офіційно прийнятій транскрипції.
6. Слова не скорочуються.
7. Точно вказується джерело цитати.
8. Креслення повинні добре читатися.
9. Ілюстрації, в тому числі рисунки на таблицях, повинні бути пов'язані з текстом.
10. Ілюстрації — тонові та штрихові. До тонових належать рисунки, виконані відмивкою, та фотографії; до штрихових — креслення та штрихові рисунки, виконані тушшю. Фото подаються в 2-х екз.
11. Креслення повинно бути чітким і конкретним, зайві деталі (сітка квадратів, позначення квадратів цифрами та літерами) виключаються.
12. Якщо за виглядом ілюстрації неможливо визначити, де її верх, на зворотному боці необхідно позначити.
13. Ілюстрації на кальці наклеюються на цупкі листи білого паперу. Формат ілюстрацій повинен бути не більше 13×22 см.
14. Недопустимо рисунки вклеювати до тексту.
15. Нумерація ілюстративних матеріалів повинна бути наскрізна і послідовна, без пропусків та повторень.
16. Всі типи ілюстрацій позначають: «рис. ...».
17. Підрисункові підписи до статті складають у вигляді спеціального списку ілюстрацій. На звороті ілюстрації олівцем підписують прізвище автора, назву статті, номер рисунка арабськими цифрами, а на полі рукопису навпроти відповідного посилання олівцем помічають порядковий номер ілюстрації.
18. Якщо ілюстрації мають умовні знаки — «легенду», всі вони повинні мати розшифровку в підрисунковому тексті.
19. Для карт і картосхем необхідно вказати картооснову.
20. Нумерація посилань в тексті повинна бути суцільною (через всю статтю) і друкувати посилання під рядками тексту. В посиланнях необхідно дати повну інформацію про джерело (місце видання, рік, том, номер, шифр, сторінки тощо).